

Waarom Brabant Behaagt

Brabant Behaagt is één van de vijf programma's in Van Gogh Nationaal Park. Versterking van de groenblauwe dooradering vormt letterlijk de groene draad door alle andere activiteiten en programma's heen.

Met Brabant Behaagt wordt in Brabant een extra impuls gegeven aan het inzaaien van bloemrijke randen, het aanplanten van heggen, houtwallen en knotwilgen en het aanleggen van poelen. Het is de Brabantse vertaling voor het Aanvalsplan Landschap dat eind 2022 werd aangeboden aan minister Christianne van der Wal. Daarin staat de doelstelling voor 10% groenblauwe dooradering van het landelijk gebied in Nederland vóór 2050. Hiermee worden doelen op het gebied van biodiversiteit, waterkwaliteit en klimaat gerealiseerd. Het Van Gogh Nationaal Park is voor het Aanvalsplan één van de drie pilotgebieden in Nederland om hiermee aan de slag te gaan.

Versterking van de groenblauwe dooradering is één van de hoofddambities van het Masterplan Van Gogh Nationaal Park en vormt letterlijk de groene draad door alle andere activiteiten en programma's heen. Concreet gaat het om de realisatie van 1000 km nieuwe landschapselementen, zoals houtsingels, struweelhagen, bloemrijke randen en poelen, in 10 jaar, waarvan een deel gecombineerd wordt met toegankelijke paden over boerenland.

Om dit te realiseren, zullen in aanvulling op een bestaande subsidieregeling (STILA) nieuwe (financiële) instrumenten nodig zijn. Carlo Braat, projectleider Brabant Behaagt, is duidelijk: "Voor de boer moet het aantrekkelijk gemaakt worden om landschap een plek te geven op het boerenbedrijf. Landschap moet onderdeel zijn van het verdienvermogen".

**VAN
GOGH
NATIONAAL
PARK**

Brabants Landschap coördineert de ontwikkeling van nieuwe instrumenten voor Brabant en Nederland

Met de Stimuleringsregeling Landschap beschikt onze provincie over een van de meest complete subsidieregelingen in Nederland voor de aanleg en het beheer van groenblauwe dooradering. Provincie, gemeenten en waterschappen stellen gezamenlijk budget beschikbaar voor deze unieke regeling.

De ervaring leert echter dat met deze regeling agrariërs niet altijd voldoende in de verleiding worden gebracht om over te gaan tot de aanleg van nieuwe landschapselementen.

Er is meer nodig. Niet alleen in Brabant, waar we in vergelijking met andere delen in Nederland al een mooie regeling hebben, maar in heel Nederland. In veel provincies is er nauwelijks financiële ondersteuning om nieuwe groenblauwe dooradering aan te leggen en te beheren. Het huidige instrumentarium in

Nederland is dan ook onvoldoende om de gewenste impuls voor elkaar te krijgen.

Brabants Landschap heeft in samenwerking met Van Gogh Nationaal Park in 2023 een subsidie aangevraagd bij het toenmalige ministerie van LNV voor de ontwikkeling van nieuwe instrumenten om een impuls te kunnen geven aan de realisatie van nieuwe groenblauwe dooradering op landbouwgronden. Deze subsidieaanvraag is gehonoreerd. Het ministerie heeft wel als eis gesteld dat de instrumenten toepasbaar moeten zijn in heel Nederland en getest worden in het Van Gogh NP.

Binnenkort zijn de producten uitgewerkt. In het tweede kwartaal van 2025 wordt een symposium georganiseerd. Daarna begint de implementatie van de producten bij diverse organisaties in Brabant en Nederland.

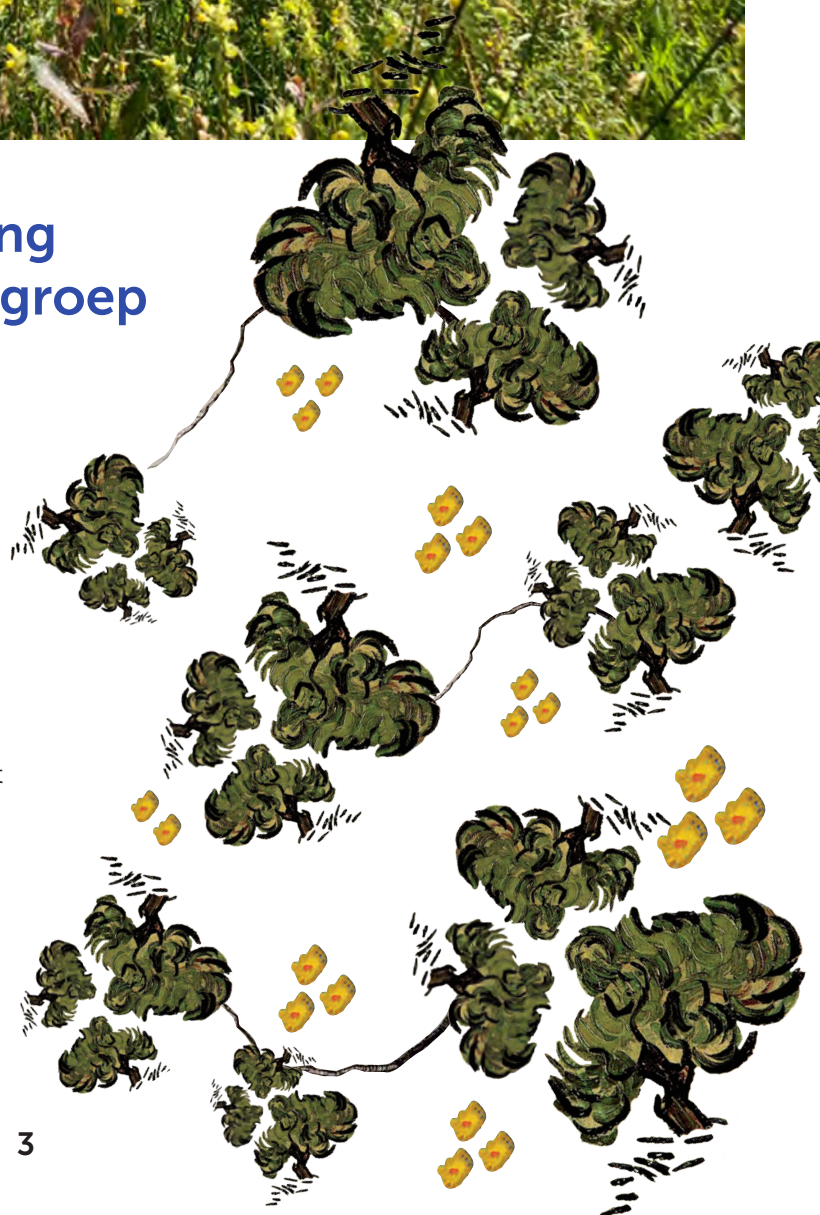

Intensieve samenwerking met stuurgroep, expertgroep en adviesbureaus

Naast de expertise van het Coördinatiepunt Landschapsbeheer van Brabants Landschap vraagt de brede scope voor de nieuwe instrumenten ook om kennis van anderen. Daarom is een stuurgroep samengesteld met vertegenwoordigers van ZLTO, Van Gogh Nationaal Park en Brabants Landschap.

Daarnaast is een landelijke expertgroep opgezet met vertegenwoordigers van ZLTO, Boeren-Natuur, organisaties LandschappenNL en Vereniging Nederlands Cultuurlandschap. De expertgroep ondersteunt en begeleidt het totale inhoudelijke proces. Verder wordt er samengewerkt met diverse adviesbureaus die werken aan specifieke onderdelen.

Instrumenten in ontwikkeling

• Nieuwe landelijke subsidieregeling voor groenblauwe diensten

Alle bestaande subsidieregelingen in Nederland voor groenblauwe dooradering en succesvolle uitgevoerde projecten (SWOT-analyse) waarbij groenblauwe dooradering is gerealiseerd zijn geanalyseerd. Op basis van deze analyse wordt een format voor een landelijke subsidieregeling voor groenblauwe dooradering uitgewerkt. De Brabantse Stimuleringsregeling Landschap zal de basis vormen voor een landelijk format.

Eindproduct: *Format voor landelijke subsidieregeling*

Uitvoering: *Coördinatiepunt Landschapsbeheer en expertgroep*

• Aanbesteding aanleg groenblauwe dooradering

De aanleg van groenblauwe dooradering is een wens van de overheid. Aan deze wens kan invulling worden gegeven door subsidies beschikbaar te stellen voor grond eigenaren. Maar er is ook een andere optie, en wel aanbesteding. We kennen aanbesteding voor diverse werken, leveringen en diensten maar wordt nog niet toegepast voor de aanleg van nieuwe groenblauwe dooradering. Dit is echt iets nieuws.

Eindproduct: *Analyse mogelijkheden aanbesteding en voorstel voor concrete aanpak*

Uitvoering: *Stichting BIZOB (partner voor inkoop en contractmanagement) i.s.m. Coördinatiepunt Landschapsbeheer en expertgroep*

• Website voor werving private middelen t.b.v. Van Gogh Landschapsfonds

Bij dit onderdeel wordt een website ontwikkeld die gekoppeld is aan het Van Gogh Landschapsfonds. De website moet ervoor zorgen dat het bedrijfsleven eenvoudig bij kan dragen in de financiering van de beoogde vergroening en landschapsversterking. Het Landschapsfonds heeft een eigen entiteit en heeft een ANBI-status. Eindproducten:

Eindproducten: *Website en Van Gogh Landschapsfonds*

Uitvoering: *No Bears (Creatieve contentmakers en doelgerichte developers), Jagthund i.s.m. Coördinatiepunt Landschapsbeheer, Parkbureau van Gogh Nationaal Park en Adviesbureau Orbis*

• Fiscaliteit: Verkenning verbrede inzet Natuurschoonwet voor natuurinclusieve landbouwbedrijven

De Natuurschoonwet bestaat sinds 1928 en heeft als doel om landgoederen in stand te houden door middel van fiscale voordelen. De vraag is in hoeverre de Natuurschoonwet ook perspectieven biedt voor agrarische bedrijven die natuurinclusief zijn of willen worden met veel groenblauwe dooradering.

Eindproduct: *Analyse perspectieven Natuurschoonwet voor 4 casussen*

Uitvoering: *Federatie Particulier Grondbezit en Quartier Meesters (landgoedadviseurs en fiscaal advies) i.s.m. Coördinatiepunt Landschapsbeheer en expertgroep*

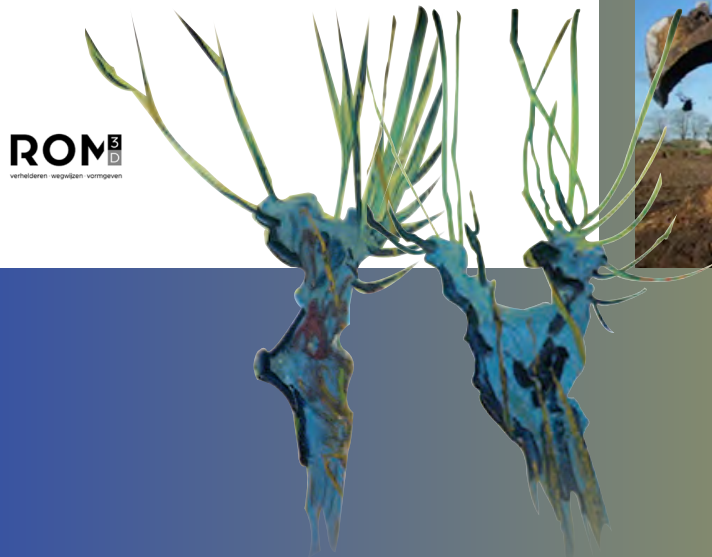

- **Wet- en regelgeving en planologie groenblauwe dooradering**

Wet- en regelgeving en planologische bepalingen kunnen soms een negatief effect hebben op de bereidheid van grondeigenaren om nieuwe groenblauwe dooradering te realiseren. Zeker als een grondeigenaar maar voor een bepaalde tijd verzekerd is van een bijdrage vanuit de overheid komt dit aan de orde. In 2005 hebben juristen van Universiteit Tilburg in opdracht van Brabants Landschap en de gemeente Etten-Leur het rapport 'NIEUW GROEN=VRIJ GROEN; de juridische (on)mogelijkheden' opgesteld. In 2024 is door ROM3D onderzocht of bevindingen uit dit rapport nog steeds actueel zijn en welke mogelijkheden er zijn om contraproductieve elementen in de huidige wet- en regelgeving aan te passen.

Eindproduct: *Analyse beperkingen en mogelijkheden wet- en regelgeving en planologie m.b.t. groenblauwe dooradering*

Uitvoering: *ROM3D i.s.m. expertgroep*

ROM
verhelderen weggeven vormgeven

• Vormgeving van één loket

In Brabant en Nederland ligt een grote opgave om enerzijds een grote impuls te geven aan het agrarisch natuur- en landschapsbeheer door de extra middelen die beschikbaar komen vanuit het Rijk en anderzijds aan de realisatie van nieuwe groenblauwe dooradering. De vraag is: 'Hoe zorgen we ervoor dat gelden van overheden en private partijen voor maatschappelijke diensten op het gebied van natuur, landschap, klimaat, water, bodem en biodiversiteit effectief, efficiënt en betrouwbaar weggezet kunnen worden bij agrariërs en overige particuliere grondeigenaren.' Hierbij kan de vormgeving van één loket waarin verschillende partijen samenwerken een belangrijke rol spelen.

Eindproduct: Voorstel voor vormgeving één loket (format voor Nederland) en concrete uitwerking één loket voor Brabant
Uitvoering: ROM3D i.s.m. expertgroep en diverse Brabantse partners

• Kleinschalige woningbouw in buitengebied als financieringsbron voor aanleg groenblauwe dooradering

Diverse provincies in Nederland hebben beleid voor de ontwikkeling van nieuwe landgoederen waarbij de bouw van woningen de aanleg van nieuwe natuur financiert. Daarnaast hebben een aantal provincies ook regels voor kleinschalige woningbouw in combinatie met kwaliteitsverbetering van het landschap. In Brabant de Beleidsregel Omgevingsrecht Noord-Brabant. Dit thema geniet anno 2024 veel belangstelling vanuit de rijksoverheid en vanuit allerlei particuliere initiatieven. Veel initiatieven blijven echter hangen op bestaande beleidskaders van provincies en gemeenten.

Eindproduct: Beleidsregel voor kleinschalige woningbouw in combinatie met realisatie groenblauwe dooradering en overige grondgeboden doelen voor het buitengebied.

Uitvoering: Coördinatiepunt Landschapsbeheer i.s.m. expertgroep en partners Van Gogh NP

Startgebieden in Van Gogh Nationaal Park

In Van Gogh Nationaal Park zijn de gemeenten Oirschot, Rucphen, Best en Tilburg als eerste verkozen om mee te doen aan de uitrol van het programma Brabant Behaagt. Op woensdag 10 april 2024 is Brabant Behaagt in Oirschot van start gegaan.

De ervaringen uit de vier gebieden met onder andere de inzet van nieuwe instrumenten worden benut om Brabant Behaagt uit te rollen over het gehele nationaal park en de rest van Brabant.

Voor meer informatie:
Carlo Braat
E-mail: cbraat@brabantslandschap.nl

 nooit dichtbij huis
Brabants Landschap
Coördinatiepunt Landschapsbeheer